

ДЕМОГРАФІЧНА КРИЗА В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ, НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Курсант 208 навчальної групи Волощук А.В.

Науковий керівник: доцент кафедри адміністративного права і процесу НАВС, к.ю.н. Волох О.К.

У Стратегії демографічного розвитку в період до 2015 року, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2006 р. N 879, зазначено зокрема наступне.

На сьогодні демографічна ситуація в Україні перебуває у кризовому стані, ознаками чого є низький рівень народжуваності, зниження тривалості життя (68,2 року); підвищення вірогідності смертності чоловіків у працездатному віці (близько 38 відсотків); висока порівняно з розвинутими державами смертність немовлят і дітей віком до 5 років, а також постійний масштабний міграційний вплив молоді, що негативно позначається як на чисельності та статеві-віковому складі населення, так і на народжуваності. Депопуляційні процеси потребують посилення уваги до таких факторів, як підвищення середньої тривалості життя, поліпшення стану здоров'я, підвищення рівня життя, сприяння відновленню в українському суспільстві сімейних цінностей, зокрема бажання мати та виховувати дітей.

Основними проблемами демографічного розвитку держава вважає:

- формування та розвиток сім'ї,
- зміни шлюбно-сімейної ситуації,
- зниження народжуваності,
- погіршення стану здоров'я населення,
- проблеми його старіння,
- значна диференціація рівня демографічного розвитку регіонів,
- проблеми регулювання міграційних процесів.

Несприятлива демографічна ситуація в Україні пов'язана із загостренням проблем функціонування сім'ї як осередку відтворення населення, зниженням її демографічного потенціалу. Сьогодні спостерігається масове поширення бездітності та одностатевості (дві третини сімей мають лише одну дитину).

Основною причиною загострення демографічної кризи є зниження до критичного рівня народжуваності. Переважно через низьку народжуваність Україна за період 1993-2005 роки втратила понад 4 млн. населення. Дані Державної служби статистики України за період 1991-2013 років є достатньо красномовними. За окремі роки (у 90-тих роках ХХ століття) внаслідок високої смертності та низької народжуваності населення України ставало на 350-400 тис. чоловік менше.

Основними складовими незворотних демографічних втрат є високий рівень смертності дітей віком до 1 року та чоловіків працездатного віку (через надмірну смертність від хвороб системи кровообігу та внаслідок дії зовнішніх факторів). Цей показник є одним з найвищих у Європі.

Крім того, Україна займає одне з перших місць в Європі за кількістю зроблених за рік абортів. Також «пальму першості» у порівнянні з країнами Євросоюзу тримає Україна за рівнем підліткового алкоголізму. Наркотична пропаганда в Україні з боку ЗМІ, кіноіндустрії, окремих навчальних програм як в середніх навчальних закладах (в рамках вивчення дисципліни «Основи безпеки життєдіяльності»), так і у ВНЗ також дає свої результати: підрастаюче покоління захоплюється до наркотиків. Середня тривалість життя наркомана, за твердженням експертів, складає приблизно 35 років.

Проблем надзвичайно багато, але держава вважає, що зможе їх вирішити досить оригінальним шляхом. Зокрема проблему низької народжуваності пропонується вирішувати за допомогою навчання підлітків та молоді використанню засобів контрацепції (це одна з складових політики планування сім'ї, запровадження якої по всьому світу пишається Агентство

США з міжнародного розвитку - USAID). З цього приводу є документи (як вітчизняного законодавства, так і міжнародні).